

"Πλοία – Ναυσιπλοΐα - Ναυπηγική"

Κρίστιαν Τσακαλάκης
Άρις Μανωλάκος
Δημήτρης Λώλης

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΣΤΟΛΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΠΛΟΙΑ

Σημαντικές αλλαγές παρατηρούνται κατά τη βυζαντινή περίοδο στον τρόπο κατασκευής τόσο των εμπορικών όσο και των πολεμικών πλοίων. Οι αλλαγές αυτές συνδέονται με την προσπάθεια των βυζαντινών να ανταποκριθούν στις νέες ανάγκες που διαμορφώνονταν στις καινούργιες συνθήκες που προέκυπταν. Πληροφορίες που αντλούνται από τους ιστορικούς-μελετητές προέρχονται, εκτός από τα γραπτά κείμενα, και από τα ναυάγια που έχουν ανελκυθεί. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν τα ναυάγια που εντοπίστηκαν στο Yassi Adda, κοντά στην αρχαία Αλικαρνασσό, το οποίο χρονολογείται στις αρχές του 7^{ου} αιώνα, καθώς και το ναυάγιο του Serçe Liman, απέναντι από τη Σύμη που χρονολογείται γύρω στο 1025. Στην πρώτη περίπτωση εντοπίστηκε ένα εμπορικό πλοίο περίπου 20 μέτρα μήκος και πλάτος 5,3 μέτρα το οποίο είχε χωρητικότητα σε φορτίο περίπου 20 τόνους. Το εύρημα αυτό παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον καθώς κατασκευάστηκε με δύο διαφορετικούς τρόπους. ένα τμήμα του ναυπηγήθηκε με βάση την ελληνορωμαϊκή τεχνική ενώ το υπόλοιπο κατασκευάστηκε ακολουθώντας τη μεσαιωνική τεχνική.

Ναυάγια που ανελκύθησαν

ΝΑΥΠΗΓΙΚΗ

Οι αλλαγές που διαπιστώνονται στον τρόπο κατασκευής των πλοίων συνδέονται με την ανάγκη να ναυπηγηθούν ευέλικτα και ταχύτερα πλοία ικανά να καλύψουν μεγαλύτερες αποστάσεις σε δύσκολες θάλασσες, φορτωμένα με μεγαλύτερες ποσότητες εμπορευμάτων κάτω από τη διαρκή απειλή των πειρατικών επιδρομών.

Η ανακάλυψη και η χρήση του μονού πηδαλίου θεωρείται μια από τις σημαντικότερες αλλαγές που σημειώθηκαν στη ναυπηγική συνδέεται επίσης με τη χρήση του τριγωνικού πανιού που χρησίμευε κυρίως σε ελαφρότερα εμπορικά πλοία που είναι γνωστό ως λατίνια αλλαγές αυτές συντέλεσαν ώστε τα πλοία να καλύπτουν μεγαλύτερες αποστάσεις από ότι στο παρελθόν αξιοποιώντας καλύτερα τον άνεμο και περιορίζοντας ακόμα περισσότερο την συμμετοχή των κωπηλατών. εκτός όμως από τον εμπορικό στόλο ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει και στα πολεμικά πλοία των βυζαντινών. Οι δρόμωνες ήταν τα πιο διαδεδομένα πλοία της εποχής τα οποία έκαναν την εμφάνιση τους τον 6^ο αιώνα ενώ κατά τον 10^ο αιώνα αποτελούσαν στο σύνολό του τον πολεμικό στόλο του βυζαντίου. Είχαν μήκος 40 μέτρα, διέθεταν δύο σειρές κουπιά και ένα ή δυο ιστούς. Στον κεντρικό υπήρχε ένα ορθογώνιο πανί ενώ στο δεύτερο ένα τρίγωνο για να καλύπτει τις ανάγκες ταχύτερης πλεύσης. Το πλήρωμα έφτανε έως και τους τριακόσιους άνδρες. Τα πολεμικά πλοία ήταν εξοπλισμένα με εκτοξευτές υγρού πυρός αλλά και με ξυλόκαστρα από τα οποία οι πολεμιστές μπορούσαν να εκσφενδονίζουν βλήματα εναντίον των εχθρικών πλοίων. Δέρματα εμποτισμένα με νερό και άλλες ουσίες κρέμονταν γύρω από το πλοίο, προστατεύοντας τόσο τους πολεμιστές όσο και το ίδιο το σκάφος από τις εχθρικές εμπρηστικές ύλες.

Δρόμων

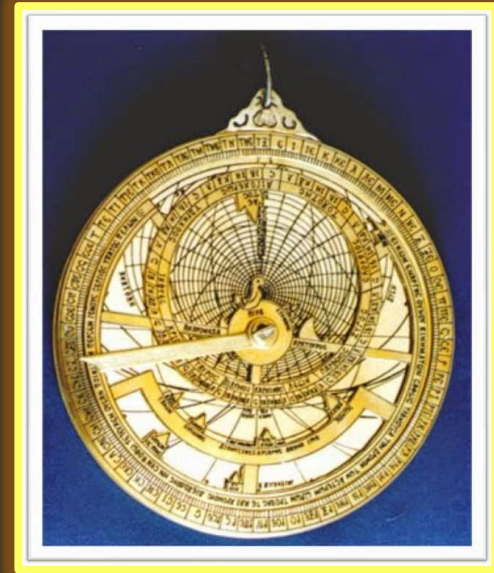
Δρόμων

Χελάνδιο

ΝΑΥΣΙΠΛΟΪΑ

Από τις ιστορικές αναφορές προκύπτει ότι υπήρχαν ειδικευμένοι ναυτικοί ικανοί να υπολογίσουν την απόσταση από σημεία της ξηράς, λαμβάνοντας υπόψη τους τη θέση του ήλιου και των άστρων, αξιοποιώντας παράλληλα τον αστρολάβο.

Δεν επιβεβαιώνεται η ύπαρξη χαρτών με σημειωμένα επάνω τους στοιχεία, προκαθορισμένες πορείες, υφάλους, λιμάνια κ.τ.λ.

Πληροφορίες για τα λιμάνια και τις ακτογραμμές, τις αγορές και τα προϊόντα ανά περιοχή καταγράφονταν σε ειδικά βιβλία που λέγονταν «Περίπλους».

Από αυτά διασώζονται μόνο ο Περίπλους της Ερυθράς Θάλασσας (3^{ος} αιώνας) και του Ευξείνου Πόντου (αρχές 6^{ου} αιώνα).

Από την ακμή στην παρακμή

Ενδεικτικό της σπουδαιότητας που κατείχε η ναυτική δύναμη στον βυζαντινό κόσμο ήταν το γεγονός ότι η Κωνσταντινούπολη διέθετε πολεμικό λιμάνι, το Νεώριο, το οποίο λειτουργούσε σε όλη τη διάρκεια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Δυστυχώς, η παραμέληση του ναυτικού και η αυξανόμενη εξάρτηση της Αυτοκρατορίας από την υποστήριξη του στόλου των Βενετών και των Γενουατών, από τα τέλη του 11^{ου} αιώνα, συνέβαλε καθοριστικά στην παρακμή της, σε σημείο που, σύμφωνα με τον ιστορικό Νικήτα Χωνιάτη, προς τα τέλη του 12^{ου} αιώνα, ο στόλος αποτελείτο πλέον μόνο από είκοσι «σαθρά σκαφίδια», σε αντίθεση με εκείνον των Βενετών που ήταν πολυάριθμος, σύγχρονης τεχνολογίας και ικανός να μεταφέρει τους Σταυροφόρους πολιορκητές στην Κωνσταντινούπολη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [Wikipedia](#)
- [Μεσαιωνική και νεότερη ιστορία](#)
- [Exploringbyzantium.gr](#)
- [Vizantinonistorika.blogspot.com](#)